

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії Єлизавета Чубченко, 1998 року народження, громадянка України, освіта вища: у 2020 році закінчила Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» і отримала диплом магістра за спеціальністю «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка». У 2026 році виконала акредитовану освітньо-наукову програму Екологія на базі Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького від «20» березня 2026 року № 16/01-05, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради

Зимаросвої Анастасії Анатоліївни – доктора сільськогосподарських наук, доцента кафедри ботаніки, екології та садово-паркового господарства факультету природничих наук Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

Рецензентів:

Солоненка Анатолія Миколайовича – доктора біологічних наук, професора кафедри ботаніки, екології та садово-паркового господарства факультету природничих наук Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

Подорожного Сергія Миколайовича – кандидата біологічних наук, доцента кафедри ботаніки, екології та садово-паркового господарства факультету природничих наук Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

Офіційних опонентів:

Грицана Юрія Івановича – доктора біологічних наук, професора, завідувача кафедри екології та охорони навколишнього середовища металургійного факультету Дніпровського державного технічного університету.

Дідура Олега Олексійовича – кандидата біологічних наук, старшого дослідника, старшого наукового співробітника НДІ наземної екології, лісового ґрунтознавства та рекультивачії земель НДІ біології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

На засіданні «14» травня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 10 Природничі науки Єлизаветі Чубченко на підставі публічного захисту дисертації «Фітоіндикація евтрофікації водоймищ природного заповідника «Дніпровсько-Орільський» за спеціальністю 101 Екологія.

Дисертацію виконано у Мелітопольському державному педагогічному

університеті імені Богдана Хмельницького, місто Запоріжжя.

Науковий керівник: Жуков Олександр Вікторович, доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри ботаніки, екології та садово-паркового господарства Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису.

Актуальність дисертаційної роботи зумовлена необхідністю об'єктивної оцінки процесів евтрофікації заплавних водойм в умовах зростаючого антропогенного навантаження та нестабільного гідрологічного режиму, що є особливо характерним для території природно-заповідного фонду. Наукова новизна дослідження полягає у встановленні закономірностей просторово-екологічної організації угруповань вищої водної рослинності заплавних водойм, уточненні індикаторної ролі окремих видів макрофітів та їх екоморфічних характеристик у процесах евтрофікації. Практична значущість результатів дисертаційного дослідження полягає в можливості застосування розробленого й апробованого підходу фітоіндикації для оперативного, екологічно обґрунтованого та відтворюваного оцінювання трофічного стану водойм природного заповідника «Дніпровсько-Орільський» і ступеня їх антропогенної трансформації на основі структури угруповань вищої водної рослинності.

Під час дослідження вперше на матеріалі заплавних водойм природного заповідника «Дніпровсько-Орільський» з'ясовані відмінності екологічних режимів заплавних екосистем на основі фітоіндикації, надано характеристику угруповань водної рослинності заплавних озер заповідника, розроблено індикаторні шкали для режиму трофності водойм, що представляють широке екологічне різноманіття. Удосконалено й доповнено відомості про показники видового та таксономічного різноманіття угруповань вищої водної рослинності заплавних екосистем заповідника та уточнено екоморфологічні характеристики видів рослин.

Наукова робота відповідає вимогам пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Дисертаційна робота виконана державною мовою з дотриманням вимог щодо оформлення дисертації, затверджених наказом МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій» (зі змінами).

Здобувачка має 12 наукових публікацій за темою дисертації, з них із них: 2 – у виданнях, які включені до міжнародних наукометричних баз Scopus та Web of Science, з яких 2 – що входять до переліку «А» фахових, 8 – матеріали наукових конференцій:

1. Zhukov O, Kunakh O, Bondarev D, Chubchenko Y (2022) Extraction of macrophyte community spatialvariation allows to adapt the macrophyte biological index for rivers to the conditions of the middle Dnipro river. *Limnologica* 97:126036.

<https://doi.org/10.1016/j.limno.2022.12603675> (Scopus)

2. Fedonenko, E. V., Kunakh, O. M., Chubchenko, Y. A., & Zhukov, O. V. (2022). Application of remote sensing data for monitoring eutrophication of floodplain water bodies. *Biosystems Diversity*, 30(2), 179–190. <https://doi.org/10.15421/012219> (Web of Science, Scopus)

3. Chubchenko, Y. A. (2025) Diversity of species of higher aquatic plants of Lake Somivka (Dniprovsko-Orilskyi Nature Reserve). *Ecology and Noospherology*, 36(1), 64–69 <https://doi.org/10.15421/032508>

4. Чубченко Є.А., Губанова Н.Л. (2025) Фітопланктон як показник рівня евтрофікації річки промислових регіонів степової зони України. *Ecology and Noospherology*, 36 (2), 129 – 137 <https://doi.org/10.15421/032516>

5. Чубченко Є.А., Губанова Н.Л. (2024). Накопичення радіонуклідів природного та штучного походження вищими водними рослинами на прикладі роду *Ceratophyllum demersum*. Збірник матеріалів ІХ з'їзду Гідроекологічного товариства України. “Перспективи гідроекологічних досліджень в контексті локальних та глобальних наслідків ведення воєнних дій” (вересень, 18-20, 2024) Дніпро, Україна. 2024. 285 с.

6. Губанова Н.Л., Чубченко Є.А. Функціональне значення вищих водних рослин заповідних територій степового Придніпров'я. Біорізноманіття та роль тварин в екосистемах: Матеріали XII Міжнародної наукової конференції присвяченої 105-річчю Дніпровського Національного Університету імені Олеся Гончара. – Дніпро: Середняк Т. К., 2023. – с. 74-75

7. Сидоренко К.Є., Чубченко Є.А., Губанова Н.Л. Якість води як основний фактор в аквакультурі. Актуальні проблеми підвищення якості та безпека виробництва й переробки продукції тваринництва: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 20 жовтня 2022 р.): Дніпровський ДАЕУ. – Дніпро, 2022. – 185 с.

8. Чубченко Є.А., Якимчук О.В., Губанова Н.Л. (2023). Видове різноманіття макрофітів окремих ділянок водойм Дніпровсько-Орільського заповідника Регіональні аспекти флористичних і фауністичних досліджень Чернівці, (12–13 жовтня 2023 р.).

9. Чубченко Є.А., Губанова Н.Л. (2025) Екологічні чинники, що визначають поширення *Salvinia natans* у водоймах природного заповідника «Дніпровсько-Орільський» Сучасні проблеми раціонального використання водних біоресурсів: VII Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 30-31 жовтня 2025 р.: Збірник матеріалів. Київ: Проформат, 2025. С. 153-156

10. Чубченко Є.А. Водяний мох (*Fontinalis antipyretica* Hewd.) як індикатор якості природних водойм заповідника Дніпровсько-Орільський. Науково-практична конференція присвячена 35-річчю природного заповідника «Дніпровсько-Орільський»: Збірник наукових праць, м. Дніпро, 15-16 вересня 2025р. Дніпро: Журфонд С. 171 – 173

11. Чубченко Є.А. Біолого-екологічна характеристика елодеї канадської

(*Elodea canadensis* Michx) в водоймах заповідника Дніпровсько-Орільський. Біотехнологія, екологія, тваринництво та природокористування: сучасні виклики та забезпечення сталого розвитку [Електронний ресурс]: матеріали Всеукр. наук. конф. здобувачів вищої освіти і молодих учених, 11 листопада 2025 р. / Держ. біотехнол. ун-т. – Х., 2025, С. 132-133 – Електронні текстові дані. – Режим доступу: <http://btu.kharkov.ua/nauka/konferentsiyi/>

12. Чубченко Є.А., Пашко Я. В. Видове різноманіття гідробіонтів як індикатор евтрофікації заплавлених водойм Дніпровсько-Орільського природного заповідника. Міжнародна науково-практична конференція «Innovation and modern technologies for the development of science», 12-14 січня 2026 р., Прага, Чехія, 2026, С. 29-30 <https://eu-conf.com/events/innovation-and-modern-technologies-for-the-development-of-science>

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради:

Зимароєва Анастасія Анатоліївна – доктор сільськогосподарських наук, доцент кафедри ботаніки, екології та садово-паркового господарства факультету природничих наук Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького – оцінка позитивна, зауважень, які б знижували науково-практичну цінність роботи немає;

Грицан Юрій Іванович – доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри екології та охорони навколишнього середовища металургійного факультету Дніпровського державного технічного університету – оцінка позитивна, зауважень, які б знижували науково-практичну цінність роботи немає;

Дідур Олег Олексійович – кандидат біологічних наук, старший дослідник, старший науковий співробітник НДІ наземної екології, лісового ґрунтознавства та рекультивациі земель НДІ біології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара – оцінка позитивна, зауважень, які б знижували науково-практичну цінність роботи немає;

Солоненко Анатолій Миколайович – доктор біологічних наук, професор кафедри ботаніки, екології та садово-паркового господарства факультету природничих наук Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького – оцінка позитивна, зауважень, які б знижували науково-практичну цінність роботи немає;

Подорожний Сергій Миколайович – кандидат біологічних наук, доцент кафедри ботаніки, екології та садово-паркового господарства факультету природничих наук Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького – оцінка позитивна, зауважень, які б знижували науково-практичну цінність роботи немає.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Слизаветі Чубченко ступінь доктора філософії з галузі знань 10 Природничі науки за спеціальністю 101 Екологія.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Анастасія ЗИМАРОСВА